

မြန်မာ့ဂန္ထဝင်စာပေအချို့မှ ဒီမိုကရေစီသဘောသက်ဝင်သည့် အဖွဲ့များ

ဒေါက်တာထွေးထွေးနိုင်

တွဲဖက်ပါမောက္ခ၊ မြန်မာစာဌာန

နည်းပညာတက္ကသိုလ်(ရတနာပုံဆိုင်ဘာစီးတီး)

girlday85@gmail.com

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် မြန်မာ့ဂန္ထဝင် စာပေ အချို့မှ ဒီမိုကရေစီ သဘောသက်ဝင်သည့် စာပေအချို့ကို လေ့လာ တင်ပြထားပါသည်။ ယင်းစာပေများမှ လွတ်လပ်စွာ ပြောရေးဆိုခွင့်များ၊ ပြည်သူတို့၏ သဘောထား မှတ်ချက် များအား အုပ်ချုပ်သူ ဘုရင် မင်းမြတ်က အလေးထား ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းကို လေ့လာလို သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တင်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ အလေ့လာခံ နယ်ပယ်မှာ ဂန္ထဝင် စာပေအချို့မှ ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း၊ ဝိဇယ ပြဇာတ်၊ တိန္ဒြကပျို့နှင့် ပဉ္စပါပီရကန် တို့ဖြစ်သည်။ လေ့လာရာ တွင် ထိုစာပေများမှ ဒီမိုကရေစီသဘော သက်ဝင်သည့် အချက် များကို ဖော်ပြခြင်း၊ အချို့ကို ဝေဖန်သုံးသပ်ခြင်းတို့နှင့် တင်ပြ ထားသည်။ ပဒေသရာဇ်ခေတ် နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ပုံ အုပ်ချုပ်နည်းများ၊ ပြည်သူလူထု၏ ဆန္ဒကို ခံယူကာ ပြည်သူနှင့် အတူ ပြည်သူ့အစိုးရ အဖြစ် ရပ်တည် ခဲ့ကြောင်းများကို လေ့လာ တွေ့ရှိလာ ရပါသည်။ ဂန္ထဝင် စာပေအချို့မှ ပဒေသရာဇ်ခေတ် အုပ်ချုပ်နည်း ကိုသိရှိနိုင်ခြင်း၊ ဒီမိုကရေစီသဘော သက်ဝင်သည့်စနစ် ရှေးရှု ထားသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်ခြင်း ဟူသော အကျိုး ကျေးဇူးများ ရရှိ စေပါသည်။

၁။ နိဒါန်း

ဤစာတမ်းသည် မြန်မာ့ ဂန္ထဝင် စာပေအချို့မှ ဒီမိုကရေစီ သဘော သက်ဝင်သည့် အဖွဲ့များကို လေ့လာ တင်ပြ ထားသော စာတမ်း ဖြစ်သည်။ ဒီမိုကရေစီ နှင့်ဂန္ထဝင် စာပေတို့ကို အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုကာ စကားပြေနှင့် ကဗျာဟူ၍ (၂)ပိုင်းခွဲကာ တင်ပြထား ပါသည်။

၂။ ဒီမိုကရေစီဟူသည်

ဒီမိုကရေစီကို မြန်မာ အဘိဓာန်တွင် “ပြည်သူတို့၏ ဆန္ဒ အရ ပြည်သူ့ ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် နိုင်ငံ

အုပ်ချုပ်သော စနစ်တမျိုး”^၁ ဟု ဖွင့်ဆိုထားသည်။ *Oxford Advanced Learners's Dictionary*တွင်လည်း “system of government by the whole people of a country, esp through representa-tives whom the elect.”^၂ ဟုဖော်ပြထားသည်။ ဆရာ မောင်ထင်ကလည်း “အပရိ ဟာနိယတရားကိုတိုးတက် ရေးတရားဟု ဆိုရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုတရားတို့တွင် သန္နိပါတ တည်းဟူသော စည်းဝေးခြင်း၊ သမဂ္ဂတည်း ဟူသော အညီ အညွတ် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ပညတ္တတည်းဟူသော ဥပဒေ ပညတ် ရှိအုပ်ချုပ်ခြင်း တို့သည် ယခုခေတ်၌ ဒီမိုကရေစီဟုခေါ်”^၃ ကြောင်း ဖွင့်ဆိုရှင်းပြထားသည်။ Oscar Wilde ကလည်း “ဒီမိုကရေစီဆိုသည် လူထုကလူထုကို လူထုအတွက် အလုပ် လုပ်ခိုင်းခြင်း ဖြစ်သည်”^၄ ဟုဖွင့်ဆိုထားပြီး James Madison ကလည်း “စစ်မှန်သော ဒီမိုကရေစီ ဆိုသည်မှာ အစိုးရအား စည်းရုံးအုပ်ချုပ်သည့် နိုင်ငံသားများပါဝင်သော လူ့အဖွဲ့ အစည်း ဖြစ်သည်”^၅ ဟု ဖော်ပြ ဖွင့်ဆိုထားသည်။ ထို့ကြောင့်ဒီမိုကရေစီဟူသည်မှာတစ်သွေး တစ်သံ တစ်မိန့် အာဏာမျိုး မဟုတ်ဘဲ ပြည်သူလူထု၏ သဘောဆန္ဒ အတိုင်း ပြည်သူ့ စိတ်တိုင်းကျ ဆောင်ရွက်ကာ စီမံအုပ်ချုပ် ခြင်းကို ခေါ်သည်။

၃။ မြန်မာ့ဂန္ထဝင်စကားပြေအချို့မှ ဒီမိုကရေစီ သဘောသက်ဝင်သည့် အရေးအသားများ

မြန်မာ့သမိုင်း အစကပင် ဒီမိုကရေစီသဘော သက်ဝင် သည့် အချက်များ တွေ့ရသည်။ ခေတ်ဦး ကာလတွင် လူသား အချင်းချင်း ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားသည့် အခါ တရားစီရင် ပေးမည့်သူ မရှိဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်သူ့အပေါင်း တိုင်ပင်ကာ သမာ သမတ်ကျသူကို

^၁ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၁၇၇။
^၂ A S Hornby, 1991, 319.
^၃ ထင်၊ မောင်၊ ၂၀၀၂၊ ၁၂၁။
^၄ နေခြည်ဇေယျ၊ ၂၀၁၃၊ ၁၀။
^၅ -ယင်း- ၁၀၉။

ခေါင်းဆောင်အဖြစ် တင်မြှောက်ရန် ရွေးချယ် ကြသည်။ ထိုသူကိုလည်း လယ်ယာလုပ်ကိုင် စားသောက်ခြင်း၊ ကုန်ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ခြင်းတို့ မပြုပါနှင့်။ “ငါတို့အဖို့ ဖြစ်သော သလေးစပါးကို ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့ ပေးကုန်အံ့”^၁ဟူ၍ အများတိုင်ပင်ညှိနှိုင်းကာ ဉာဏ်အမြော်အမြင်နှင့် ပြည့်စုံသူကို မင်းအဖြစ် တင်မြှောက် ခဲ့ကြသည်။ ထိုမင်းကို မဟာသမ္မတမင်းဟု ခေါ် သည်။ ဤသည်ကပင် ပြည်သူကို ဗဟိုပြုသော၊ ပြည်သူ့ဆန္ဒကို မျက်ကွယ် မပြုသော၊ ဒီမိုကရေစီ အသွင်ဆောင်သော အုပ်ချုပ် ရေး စနစ် ၏ခရီးအစပင်ဖြစ်သည်။

ဂန္ထဝင် ဟူသော ဝေါဟာရကို မြန်မာအဘိဓာန်တွင် “ခေတ်အဆက်ဆက် မှတ်တမ်း တင်ခံရသောစာပေ”^၂ဟု ဖွင့်ဆို ထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဂန္ထဝင်စာပေသည် ခေတ်အဆက်ဆက် ပြုမူဖြစ်ပျက်ခဲ့သော အကြောင်းအရာ၊ အဖြစ်အပျက်၊ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံကို မှတ်တမ်း တင်ထားသော ခိုင်မာသည့် စာပေ အထောက်အထားများ ဖြစ်သည်။ ထိုစာပေ အချို့သည် အမျိုးလေးပါးကို ဆုံးမပွဲပြင်သော စာများဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် မင်း၊ မှူးမတ်၊ မင်းခစားနှင့် တိုင်းသူပြည်သားတို့ကို ဆုံးမသော စာများပင် တည်း။ ထို စာပေများအနက် မြန်မာ့ စကားပြေကျမ်း အချို့မှ ဒီမိုကရေစီ သဘောသက်ဝင်သည့် အချက်များကို ဦးစွာလေ့လာ တင်ပြပါမည်။

၃။၁။ ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်းမှ ဒီမိုကရေစီသဘောသက်ဝင်သည့် အရေးအသားများ

ယောမင်းကြီးဦးဖိုးလှိုင်သည် “ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟ” ကျမ်းကို ကုန်းဘောင်ခေတ် နှောင်းပိုင်းတွင် ရေးသားခဲ့သည်။ မန္တလေး ရတနာပုံ နန်းတော်အတွင်း ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှု ပြုလုပ်လိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အုပ်ချုပ်ရေး ဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံး ကျင့်နည်းများ၊ ဘုရင်မင်းမြတ် လိုက်နာအပ်သော တရားများကို မင်းအားအသိ ပေးဆုံးမလိုခြင်းဖြစ်သည်။

ယောမင်းကြီးက ကျမ်းဦးနိဒါန်းတွင် အပရိဟာ နိယ တရား-၇ပါးနှင့် အစပြုထားသည်။ အပရိဟာ နိယ ဟူသည်မှာ “စည်းစိမ် ချမ်းသာ မဆုတ်ယုတ် တိုးတက်ပွားများကြောင်း”^၃ ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် တိုးတက်ရေး တရားများပင်ဖြစ်သည်။ ထိုတရား-၇ပါးတို့မှာ စည်းဝေးတိုင်

ပင်ခြင်း၊ အညီအညွတ် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဥပဒေအတိုင်း ကျင့်ခြင်း၊ လူကြီးသူမ တို့၏ အဆုံးအမ၌တည်ခြင်း၊ အမျိုးသမီးများအား မနှိပ်စက်ခြင်း၊ နတ်တို့အား ပူဇော်ခြင်း၊ ရဟန္တာ တို့အား စောင့်ရှောက် ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ ထိုတရားသည်ပင် ဒီမိုကရေစီ သဘော သက်ဝင်နေ သည့် တရား များဖြစ်သည်။

ယောမင်းကြီး၏ နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ရေး အမြင်ကို ဖော်ပြရာ၌ “နိုင်ငံကိုစည်ပင် တိုးပွားစေလိုလျှင် တစ်ယောက် နှစ်ယောက် သာ မအုပ်မစိုး၊ မင်းမှူးမတ် အများအပြား ပေါင်းစု ရုံးစည်း၍ အုပ်စိုးရမည်”^၄ ဟုပွင့်လင်းစွာ ပြောကြားထားသည်။ ထိုမျှသာ မက “အစိုးရဂုဏ်နှင့် နှိပ်စက်၍ ခိုင်းလျှင်လှန် ပြန်နိုင်လျှင် လှန်ပြန် လိမ့်မည်၊ မလှန်နိုင်လျှင် ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင် လိမ့်မည်”^၅ဟု ရေးသားထားသည်မှာလည်း လက်တွေ့ ကျင့်သုံးရမည့် ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံရေး တရားကို သုံးသပ် နိုင်အောင် ချပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ယောမင်းကြီး၏ နိုင်ငံရေး အမြင်သည် တရားနည်း လမ်းကျသည်။ ပဒေသရာဇ် ခေတ်ဖြစ်သော်လည်း အနောက် နိုင်ငံများသို့ သွားရောက် လေ့လာခွင့် ရရှိခဲ့သဖြင့် နိုင်ငံရေး အမြင် ကျယ်သည်။ ဤကျမ်းကို ရေးသားရာတွင် အနောက်နိုင်ငံ တို့၏ နိုင်ငံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး အတွေးအခေါ် တို့ကို နှလုံးပိုက်၍ ရေးသည်။ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ကာ သုံးသပ် ရေးသားထား သဖြင့် ယခု မျက်မှောက်ခေတ် နှင့် လိုက်လျော ညီထွေသည့် ကျမ်းဖြစ်သည်။

၃။၂။ ဝိဇယပြဇာတ်မှ ဒီမိုကရေစီသဘောသက်ဝင်သည့် အရေးအသား

ဦးပုည ရေးသားခဲ့သည့် ဝိဇယ ပြဇာတ်တွင်လည်း ဒီမိုကရေစီ သဘော သက်ဝင်သည့် အရေးအသားကို တွေ့ရသည်။ ဆိုးသွမ်းလွန်းသည့် သားတော် ဝိဇယ မင်းသားကို ပြည်မှ နှင် ထုတ်ရန် ပြည်သူများ စုရုံးတောင်းဆို ကြသည်။ ဤသည်ကို စာဆိုက “တရံတဆစ် ဘယ်ခါခေတ်မှ မဖြစ်ဘူးငြား ပွဲတင်ရိုက်ဆော် သောင်းသောင်းကြော်မျှ ဟစ်အော်သံ များလှကြောင်း လျား ဘယ်သို့ရှိသလဲ ဝန်ရှင်တော်တို့”^၆ ဟုမေးမြန်းကြောင်း ရေးသား ထားသည်။ ထိုအခါ ဝန်မင်းတို့က “သားတော် ဩရသ ဝိဇယ ဓားပြအတူ အဓမ္မ မူသောကြောင့် ပြည်သူ

^၁ ပညာရှင်များ၊ ၁၉၉၃၊ ၁၀-တွဲ၊ ၁၅။

^၂ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၇၈။

^၃ ဩဘာသာဘိဝံသထေရ်မြတ်အရှင်၊ ၂၀၀၉၊ ၃၅။

^၄ ထင်၊ မောင်၊ ၂၀၀၂၊ ၅၅။

^၅ ထင်၊ မောင်၊ ၂၀၀၂၊ ၁၁၈။

^၆ ဘရင်၊ ဦး၊ ဟံသာဝတီ၊ ၁၃၁၊ ခန်း-က၊ ၂၇။

ဗျာလှိုင်မခံနိုင် သံပြိုင် ဟစ်အော်၍ သံတော်ဦး တင်ကြပါသည်ဘုရား”^၇ ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ထိုအခါ မင်းသည် သားတော်ကို ချစ်ခင် ပါသော်လည်း ပြည်သူများ၏ သဘောထား မှတ်ချက်ကို အလေးထား သည့်အတွက် သားတော်ဝိဇယအား ပြည်မှနှင်ခဲ့ရသည်။ ဤ သည်ကို စာဆိုက “နောက်ရာဇဝင် သားတော်ကို စုံမက်ပြည်ကို ဖျက်တယ်လို့ အကွာရာတင်ရောမည် တိုင်းခွင်ကပယ်သင်းပါ ကျွန်ုပ် ဖောင်ကြီးစွာနှင့် လွတ်ရာ နယ်ပင်လယ်သို့ မျှောလိုက်ရမည် မှူးမတ်များ”^၈ဟူ၍ ပြည်သူ့ အလိုကျ ပြတ်သားစွာ စီရင်ဆောင် ရွက် ပေးခဲ့သည်။

ပြည်သူ၏တောင်းဆိုမှုကိုလိုက်လျော့ခြင်းသည်ပြည်သူ့ ဆန္ဒကိုအလေးထားခဲ့သည့် ဒီမိုကရေစီသဘောသက် ဝင်သည့်အုပ်ချုပ်ရေးတရားပင်ဖြစ်သည်။ပဒေသရာဇ်ခေတ် ဖြစ်သော်လည်းပြည်သူ့သဘောထားကို လျစ်လျူရှုခြင်းမပြု ခဲ့ပေ။လွတ်လပ်စွာပြောဆိုခွင့်၊တောင်းဆိုခွင့် ပေးထားခြင်း မှာ ဒီမိုကရေစီ သဘောတရား၏ ရှေ့ပြေးဖြစ်သည်။

၄။ မြန်မာ့ဂန္ထဝင်ကဗျာအချို့မှဒီမိုကရေစီသဘောသက်ဝင်

သည့် အရေးအဖွဲ့များ

မြန်မာ့ဂန္ထဝင်ကဗျာများသည်ပျို့၊ ရကန်၊ မော်ကွန်း၊ ဇချင်းအစရှိသည်တို့ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့အနက်မှပျို့ကဗျာ နှင့် ရကန် ကဗျာတို့ မဒီမိုကရေစီသဘော သက်ဝင်သည့် အဖွဲ့များကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။

၄.၁။ တိန္ဒြကပျို့မှဒီမိုကရေစီသဘောသက်ဝင်သည့်

အဖွဲ့များ

တိန္ဒြကပျို့ကို မင်းလှသိင်္ခီသဘွဲ့ခံ ကင်းဝန် မင်းကြီး ရေးဖွဲ့သည်။ယင်းဇာတ်သည်မြတ်စွာဘုရားဟော တိသန် ပါတ်လာ“ဂန္ထတိန္ဒြက”^၂ဇာတ်ဖြစ်သည်။ မင်းကျင့်တရားနှင့် မညီညွတ်သောမင်းကိုတည်ပင်စောင့် ဘုရားလောင်းနတ် သားကမင်းကျင့်တရားနှင့်အညီအုပ်ချုပ်ရန် ဆုံးမထားသော ဇာတ်ဖြစ် သည်။

ဘုရားလောင်းတည်ပင်စောင့်နတ်သား၏ ဆုံးမလမ်း ညွှန်မှုကြောင့်ပဉ္စလရာဇ်မင်းကြီးသည် သတိ သံဝေဂ တရားရကာပြည်သူတို့အသံနားထောင်ရန်ရုပ်ဖျက်၍စနည်း နာ ထွက် ခဲ့သည်။ ယင်းကို “ငါသည်ရုပ်ဟန် လူသာမန်သို့

^၇-ယင်း-၊ ၂၈။
^၈ဘရင်၊ ဦး၊ ဟံသာဝတီ၊ ၁၃၁၊ ၂၆။
^၂ညောင်ကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ ၂၀၀၅၊ ၈-တွဲ၊ ၇၆၄။

မဂုန်မဝါသွင်ပြင်လျာဖြင့်”^၃ဟုလည်းကောင်း၊“အားတော်မ လျော့ စိတ် မပျော့တည့် ကိုယ်တော်အရေး ရှိချေသေးဟု ရပ်ဝေးမြေတာထွက်ခဲ့ခွာ”^၄ ဟုလည်းကောင်းဖွဲ့ဆိုထား သည်။ တည်ပင်စောင့်နတ်သား၏ လမ်းမှန်ရောက်အောင် ညွှန်ကြားပြသပေးခြင်း၊ နေရာခြောက်ပါးမှ မင်းအား မနှစ်သက်မှုအသံခြောက်ပါးကိုကိုယ်တော်တိုင် ကြားနာ ရခြင်းကြောင့်အဓမ္မမင်းအဖြစ်မှဓမ္မမင်း အဖြစ်ပြောင်းလဲ အုပ်ချုပ်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ပြည်သူ့အသံကိုအလေးအမြတ်ထားကာဂရုတ စိုက်နှင့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲခဲ့မှုကြောင့်ဒီမိုကရေစီ စည်းဝိုင်းသို့ ဝင်ရောက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ပဒေသရာဇ် ခေတ်ဖြစ်သော် လည်း ပြည်သူ့ဆန္ဒကို ပစ်ပယ် မထားသောသဘောကို တွေ့ရသည်။

၄.၂။ ပဉ္စပါပီရကန်မှဒီမိုကရေစီသဘောသက်ဝင်သည့်အဖွဲ့

များ

ပဉ္စပါပီရကန်ကိုနားခံတော်ကြီးဦးရွှေနီရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။မြ တ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသော အသိတိန်ပါတ်မှ “မဟာသကုဏာလဇာတ်”^၅ ဖြစ်သည်။

ပဉ္စပါပီသည်အတိတ်ဘဝက မြေစိုင်လှူသော အကျိုး ကြောင့်ကိုယ်အတွေ့သည်နတ်ကဲ့သို့ထူးခြားသည်။ ဗာ ရာဏသီမင်းသည်မင်းကျင့်တရားနှင့်ပြည့်စုံသောတရားမင်း မြတ် ဖြစ်သည်။ တိုင်းပြည်အရေးကို ဥပေက္ခာမပြုဘဲ အမြဲမပြတ်ရေးရှုလေ့လာနေသူဖြစ်သည်။ပြည်သူ့ကြားသို့ သွားလာကာအမြဲမပြတ်သတင်းနာလေ့ရှိသည်။ ပြည်သူ့ အသံကိုနားခံလိုသောကြောင့်တစ်ဦးတည်းရုပ်ဖျက်ကာစန ည်းနာထွက်လာပုံကို“မဟီပတိပြည်ကြီး မှန်ကူကြံသည် မူကားပြည်သူကိုရှောင်းကောင်းမကောင်းကို အကြောင်း ခြင်းရာကြားချင်စွာမူ ညဉ့်ခါလတ်သော် မင်းမြတ်ကျော်တို့ ကိုယ်တော်ဝတ်စားမထင်ရှားဘိသွား၍သံသေနာ မြပေ”^၆ ဟုဖွဲ့ထားသည်။ ထိုသို့ ပြည်သူ့အသံ စနည်းနာရင်း ပဉ္စပါပီနှင့် တွေ့ဆုံပုံကို ဖွဲ့ဆိုထား ခြင်းဖြစ်သည်။

အုပ်ချုပ်ရေးတွင် မှားယွင်းမှုရှိပါက ပြည်သူ့အသံ ကိုနားခံခြင်းဖြင့်အမှန်တည့်မတ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ပဒေသ ရာဇ်ခေတ်၏ဒီမိုကရေစီသဘောသက်ဝင်သည့် အုပ်ချုပ်

^၃ကင်းဝန်မင်းကြီး၊ ခုနစ်မပါ၊ ၂-၃၀၊ ၂၃။
^၄-ယင်း-၊ ၂-၃၃၊ ၂၆။
^၅ညောင်ကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ ၂၀၀၆၊ ပဉ္စ-တွဲ၊ ၆၇၀။
^၆ရွှေနီ ဦး၊ နားခံတော်ကြီး၊ ၁၂၅၅၊ ၂၆။

ရေးခံယူချက်ကိုပဉ္စပါပီရကန်တွင် အထင်အရှား မြင်တွေ့ရသည်။

၅။ မြိုင်သုံးသပ်ချက်

မြန်မာ့ဂန္ထဝင် စာပေများသည် ပဒေသရာဇ် ခေတ်ရှုထောင့်အထွေထွေကို ရှုမြင်သုံးသပ်နိုင်သည့်ခေတ်ကြေးမုံစာများ ဖြစ်သည်။မဟာသမ္မတ မင်းရွေးချယ်တင်မြှောက်ခဲ့ခြင်းကပင်ပြည်သူ့ရွေးချယ်ခဲ့သည့် ပြည်သူ့သမ္မတဖြစ်သည်။ သက်ဦးဆံပိုင် ပဒေသရာဇ်ခေတ် ဖြစ်သော်လည်း ပြည်သူ့ဆန္ဒ ကိုအလေးထားသည်။ဘုရင်မင်းမြတ်သည် အဓမ္မမင်း ဖြစ်နေခဲ့သော်မျှမတ်များက လမ်းမှန်ရောက်အောင်တည့်မတ်ပေးတတ်ကြသည်။ဤသည်ကိုလည်း ဘုရင်မင်းမြတ်ကအလေးထားကာလိုက်နာဆောင်ရွက် သည်။ ကျင့်ကြံအား ထုတ်သည်ကိုလေးစားဖွယ်တွေ့မြင်ရသည်။ ပြည်သူ့ရှိရာသို့သွားရောက်ကာစနည်းနာတတ်ခြင်း အလေ့သည် သတင်းအချက်အလက်နှင့် ထောက်လှမ်းခြင်း၏ အစအဦးဖြစ်မည်။ကုန်းဘောင်ခေတ်နှောင်းပိုင်းတွင်မြန်မာတို့သည်အနောက်နိုင်ငံများနှင့်ကူးသန်းဆက်ဆံမှုများသည်။ ယောမင်းကြီးဦးဖိုးလှိုင်သည်အနောက်နိုင်ငံများ၏အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကိုတစေ့တစောင်းလေ့လာခွင့်ရခဲ့သည်။ထို့ကြောင့်လည်းအနောက် နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ရေး စနစ်ကိုဘုရားဟောတရားတော်များနှင့် တိုက်ဆိုင်ညှိနှိုင်းကာရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်းကိုရေးသားခဲ့သည်။ဤသည်ကပင်မြန်မာ့အုပ်ချုပ်ရေးကို ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်နိုင်အောင်ကမ္ဘာ့အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်ယှဉ်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ဤသည်မှာမြန်မာ့ဂန္ထဝင်စာ ပေများမှတွေ့မြင်ရသော ဒီမိုကရေသဘော သက်ဝင်သည့်အုပ်ချုပ် ရေးအစဉ် အလာများပင် ဖြစ်ပါတော့ သည်။

၆။နိဂုံး

မြန်မာ့ဂန္ထဝင်စာပေအထွေထွေသည် အဖိုးအနန္တ ထိုက်တန်လှသည့်ရတနာသိုက်ဖြစ်သည်။ထိုစာ ပေများမှနှောင်းခေတ် လူတို့မသိမမိလိုက်သောအကြောင်း အရာများ၊ အဖြစ်အပျက်များကို လေ့လာ သိရှိခွင့်ရသည်။ သက်ဦးဆံပိုင် ပဒေသရာဇ် ခေတ် ပြည်သူ့ပြည်သား တို့သည် လွတ်လပ်စွာ ပြောရေးဆိုခွင့် ရသူများ ဖြစ်သည်။ လူ့အခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝ ခံစားရသူများဖြစ်ကြောင်း

မြန်မာ့ဂန္ထဝင်စာပေများက သက်သေ ညွှန်းနေ ပါတော့သည်။ ။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

မြန်မာဘာသာ

- (၁)ကင်းဝန်မင်းကြီး။(ခုနှစ်မပါ)။တိန္ဒြကပျို့။မန္တလေးမြို့ဇော် ပုံနှိပ်တိုက်။
- (၂)ညောင်ကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး။ (၂၀၀၅)။ ပုံတော်စုံငါးရာငါးဆယ်ဝတ္ထု၊စ-တွဲ၊ ရန်ကုန်၊ သိန်းထွန်းအေ့ဖ်ဆက်။
- (၃)ညောင်ကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး။ (၂၀၀၆)။ ပုံတော်စုံငါးရာငါးဆယ် ဝတ္ထု၊ပဉ္စ-တွဲ ၊ရန်ကုန်၊ သိန်းထွန်းအေ့ဖ်ဆက်။
- (၄)ထင်၊မောင်။(၂၀၀၂)။ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့်ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း၊စ-ကြိမ်။ရန်ကုန်၊ရာပြည့်အေ့ဖ်ဆက်။
- (၅)နေခြည်ဇေယျ။(၂၀၁၃)။ဒီမိုကရေစီကိုဖွင့်ဆိုကြသည်များ။ ရန်ကုန်၊စာပေလောကပုံနှိပ်တိုက်။
- (၆)ပညာရှင်များ။ (၁၉၉၃)။ မှန်နန်းရာဇဝင်တော်ကြီး၊ပ-တွဲ။ ရန်ကုန်၊မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာတိုက်နှင့်ဂါဒီယန်သတင်းစာ တိုက်။
- (၇)ဘရင်၊ဦး၊ဟံသာဝတီ။ (၁၃၁၂)။ ဝိဇယပြဇာတ်နှင့်ခက်ဆစ် အဖြေစုံ။ ရန်ကုန်၊စကြာဝဠာစာပုံနှိပ်တိုက်။
- (၈)မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၂၀၀၈)။ မြန်မာအဘိဓာန်၊ (ဒု-ကြိမ်)။ ရန်ကုန်၊နေလင်းပုံနှိပ်တိုက်။
- (၉)ရွှေနီ၊ဦး၊နားခံတော်ကြီး။ (၁၂၂၅)။ ပဉ္စပါပီရကန်။ရန်ကုန်၊ နွယ်နီပုံနှိပ်တိုက်။
- (၁၀)ဩဘာသာဘိဝံသ၊အရှင်၊မထေရ်မြတ်။(၂၀၀၉)။ သုတေသနသရုပ်ပြအဘိဓာန်။ ရန်ကုန်၊ကမ္ဘာအေး စာပုံနှိပ်တိုက်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

(၁၁) A S Hornby, (1991),OXFORD ADVANCED LEARNER'S DICTIONARY,London, Oxford University.

ခေတ်ပေါ်ကဗျာနှင့်တင်ပြပုံ

Yu San Nwe

Myanmar Department

Technological University Mandalay

wineko295@gmail.com

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းတွင် ခေတ်ပေါ်ကဗျာရေးဖွဲ့သူတို့၏ စကားလုံး တီထွင်ဆန်းသစ်မှုနှင့် အတွေးစိတ်ကူးဆန်းသစ်မှုတို့ကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာတွင် စကားလုံး တီထွင်ဆန်းသစ်မှုမျိုးမျိုးနှင့် စိတ်ကူးဆန်းသစ်မှုတို့သည် ကဗျာအာနိသင်ကိုစူးရှထက်မြက်စေကြောင်းလေ့လာတင်ပြ ထားပါသည်။ ဤစာတမ်းပါ အချက်အလက်များသည် ခေတ်ပေါ်ကဗျာကို လေ့လာရာ၌ အထောက်အကူပြုနိုင်မည်ဖြစ် သည်။

သော့ချက်စကားလုံးများ။ကဗျာဘာသာစကား၊ခေတ်ပေါ်က ဗျာ၊စကားလုံးတီထွင်ဆန်းသစ်မှု၊နေ့စဉ်သုံးဝေါဟာရပြုခြင်း၊ ကဗျာအတွေး။

၁။ နိဒါန်း

မြန်မာကဗျာသည်ပုဂံခေတ်မှစတင်၍မျက်မှောက်ခေတ်တိုင် အောင်စာပေသမိုင်းစဉ်တစ်လျှောက်အဆက်မပြတ်ပေါ်ထွန်း ခဲ့ပါသည်။မျက်မှောက်ခေတ်တွင်ခေတ်စမ်းကဗျာ၊စာပေသစ် ကဗျာ၊မိုးဝေကဗျာ၊ခေတ်ပေါ်ကဗျာဟူ၍အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ထွန်း လာခဲ့ပါသည်။၁၉၇၀ခုနှစ်မှစတင်၍ဖြစ်တည်လာခဲ့သောခေတ် ပေါ်ကဗျာသည်ယခင်ဖြစ်တည်နေခဲ့သောအစဉ်အလာကဗျာ များနှင့်အကြောင်းအရာရောပုံသဏ္ဍာန်ပါကွဲပြားလျက်ရှိနေ ပါသည်။ဤစာတမ်းတွင်ခေတ်ပေါ်ကဗျာအချို့ကိုအလေ့လာ ခံပြု၍ခေတ်ပေါ်ကဗျာရေးဖွဲ့သူတို့၏စကားလုံးသစ်တီထွင်ပုံ နှင့်စိတ်ကူးဆန်းသစ်ပုံကိုလေ့လာတင်ပြမည်ဖြစ်ပါသည်။

၂။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာ၏သဘောသဘာဝ

ခေတ်ပေါ်ကဗျာ^၁ ဟူသည် အကြောင်းအရာအရရော ပုံ သဏ္ဍာန်အရပါ ယခင်ဖြစ်တည်နေခဲ့သော အစဉ်အလာ ကဗျာများနှင့် ကွဲပြားခြားနားသော ကဗျာများကို ဆိုလိုပါ သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ၁၉၇၀ခုနှစ်ခန့်မှ စတင်ဖြစ်ထွန်း လာသောကဗျာများကို ဆိုလိုပါသည်။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာ၏ လကဏာများကို ဆရာမြဇင်က-“ခေတ်ပေါ်ကဗျာသည် ထွေပြား၏။ ရိုးရိုးစင်းစင်းမဟုတ်ပေ။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာသည် သိပ်သည်း၏။ ကျဲတဲတဲမဟုတ်ပေ။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာသည်

ကျယ်ဝန်းစွာလွှမ်းခြုံ၏။မကျဉ်းမြောင်းပေ။”^၂ ဟု ဆိုပါသည်။

ကဗျာဆရာသည် သမိုင်းခေတ်ကို ဖြတ်သန်းနေသူဖြစ် သည်။ ထိုသို့ ဖြတ်သန်းနေသော သမိုင်းခေတ်၏ ထင်ဟပ် ချက်များကို ကဗျာဆရာက ကဗျာဖြင့်ဖွဲ့နွဲ့ ဖော်ပြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ခေတ်ပေါ်ကဗျာများတွင်ကဗျာဆရာများ၏ခေတ် ပြိုင်ခံစားမှုများကိုတွေ့ရှိနိုင်သည်။ခေတ်ပေါ်ကဗျာဆရာများ ၏ ခေတ်ပြိုင်ခံစားမှုများသည် ဗဟိုဒွပိုင်းကျယ်ပြန့်သလို အဇ္ဈတ္တပိုင်းတွင်လည်း အနက်ရှိုင်းဆုံးထိ ပေါက်ရောက်နေ သည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ စာပေအနုပညာတစ်ရပ်ကို လေ့လာ သုံးသပ် လျှင်ယင်းစာပေအနုပညာ၏ သဘောသဘာဝကို အကြောင်းအရာပိုင်း၊ ပုံသဏ္ဍာန်ပိုင်းဟူ၍ ခွဲခြားလေ့လာရ ပေမည်။ အကြောင်းအရာပိုင်းတွင် ကဗျာဆရာ၏ခံစားမှု၊ အတွေးစိတ်ကူးတို့ ပါဝင်သကဲ့သို့ ပုံသဏ္ဍာန်ပိုင်းတွင်ကဗျာ ဆရာ၏ရေးဟန်၊ စကားလုံးသုံးစွဲမှု၊ အသံစီးဆင်းမှုစသည့် အတတ်ပညာတို့ပါဝင်ပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် ခေတ်ပေါ် ကဗျာတွင် ပါဝင်သောစကားလုံး တီထွင်ဆန်းသစ်မှုနှင့် ကဗျာအတွေးစိတ်ကူးဆန်းသစ်မှုတို့ကိုလေ့လာတင်ပြမည် ဖြစ်ပါသည်။

၃။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာနှင့်တင်ပြပုံ

၃.၁။ စကားလုံးတီထွင်ဆန်းသစ်မှု

စာပေဟူသည် ဘာသာစကားကိုကောင်းစွာအသုံးပြုထား ခြင်းဖြစ်သည်။စကားပြေဖြစ်စေ၊ကဗျာဖြစ်စေဘာသာစကား ကိုအသုံးပြု၍ ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်ရသည်။ ဘာသာစကား တွင်ဘာသာစကားစံ သတ်မှတ်ချက်များရှိပါသည်။ ကဗျာ ဘာသာစကားတွင် ကဗျာရေးသူက ကဗျာပါအကြောင်း အရာပိုမိုစူးရှထက်မြက်စေရန် ဘာသာစကားစံများကို သွေ ဖည်၍ စကားလုံးအသစ်တီထွင်သုံးစွဲခြင်း^၃ များကို တွေ့ရှိ ရပါသည်။အထူးသဖြင့်လူမှုရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်များမှ တီထွင်ဖန်တီးယူသောစကားလုံးများဖြစ်သည်။ စကားလုံး သစ်များဖန်တီးရာ၌ပုံမှန်အတွဲအစပ်ပြုသောဝေါဟာရပုံစံ များမှသွေဖည်ရေးဖွဲ့ခြင်း^၄ ကိုတွေ့ရသည်။

^၁modern poetry
^၂မြဇင်၊ ၁၉၈၈၊ ၉။

^၃neologism
^၄deviation

သေးလေးသုံးကောင်”ဟူသောကဗျာတွင်မြန်မာ၊အိန္ဒိယနယ် စပ်လီဒိုလမ်းမတစ်ဝိုက်မြင်ကွင်းများကိုရေးဖွဲ့ထားရာကချင် ဒေသ၏ ရာသီသဘာဝအခြေအနေကို

“နှင်းမိုးထဲက
နေအဖြူရောင်
ခေါင်းမထောင်နိုင်
တောင်ညိုစောင်းထိပ်မှာမျက်နှာငယ်။
နှင်းစက်ပေါက်က
အဲမောင်းလုံချွန်ပမာ
မျက်နှာတစ်ပြင်လုံးစိုက်ချ
တိမ်းရှောင်မရ ပြင်းရှုတ။”^၁

ဟူ၍ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ နှင်းမိုးများကျနေ၍ နေရောင် မထွန်းလင်းနိုင်ပုံနှင့် မြူနှင်းများကြားမှ မြင်နေရသည့် နေရောင်ကို “နေအဖြူရောင်”ဟူ၍ သုံးနှုန်းရေးဖွဲ့ထားပါ သည်။ နေသည် အလင်းဓာတ် ပေးသည့်သဘော၊ ထွန်းလင်း တောက်ပသည့် သဘောရှိသဖြင့် “နေလုံးနီ”ဟူ၍ အနီရောင် သဘောဖြင့်သာ တွဲစပ်သုံးနှုန်းလေ့ရှိပါသည်။ ဤကဗျာ တွင် “နေအဖြူရောင်”ဟူ၍သုံးနှုန်းရေးဖွဲ့ထားသည်။အကြောင်းအ ရာအဖြစ်အပျက်တစ်ခုအတွက် တီထွင်သုံးစွဲသော စကားလုံး သစ် ဟုဆိုရပေမည်။

မောင်အောင်ပွင့်၏ “ချစ်တဲ့နန်းရေ”ကဗျာတွင်ကဗျာဆရာ ကမိမိချစ်သူအားလောကတွင်မည်သည့်အရာမျှမတည်မြဲတတ်ကြသောသဘောကိုပြောပြပုံနှင့်ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

“ဘယ်တော့မှအခြေချ
မနေကြတဲ့မိုးတိမ်တွေတောင်
ငိုကြည့်မျက်မှောင်ကြုတ်သွားကြတယ်။
မိုးရာသီရေလွှမ်းတော့
ထာဘီတိုအပျိုမရဲ့
ခြေသလုံးသားအစုံဟာ
ဒူးဆစ်အောက်နားကနေ
ရေဓားနဲ့ဖြတ်တောက်
(တကတဲ) ပျောက်သွားပါလေရော။”^၂

ဟူ၍ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ “ဓား”သည်ခုတ်ထစ်ရန်အတွက် သံနှင့်ပြုလုပ်ထား သောအသုံးအဆောင်ကိရိယာတစ်မျိုးဖြစ်ပါသည်။ကဗျာတွင် “ရေဓား”ဟူ၍တွဲစပ်မဟုတ်ဘဲ တွဲစပ်ရေးဖွဲ့ထားသည်။ မိန်းမပျိုလေး၏ခြေသလုံးသားများ ရေအောက်၌ ရောက်ရှိ ပျောက်ကွယ်နေပုံကို “ရေဓား”နှင့် ဖြတ်တောက်လိုက်၍

^၁ သွေးသစ်၊ မောင်၊ ၁၉၈၉၊ ၅၈။
^၂ အောင်ပွင့်၊ မောင်၊ ၁၉၉၄၊ ၄၀။

ပျောက်သွားသည်ဟုဆိုထားပါသည်။သုံးရိုးသုံးစဉ်မဟုတ်ဘဲ ကဗျာရေးသူ၏ ဝေါဟာရတီထွင်မှုကို တွေ့ရပါသည်။ မောင်ခင်မင် (ခနုဖြူ)က

“လိမ္မော်ရောင်တနင်္ဂနွေဟူသော သီချင်းခေါင်းစဉ်ကလေး ကိုတွေ့ရသောအခါတွင်လည်း တနင်္ဂနွေကို အရောင်ခြယ်၍ မရမှန်းသိပါလျက် လှပဆန်းသစ်သော ခေါင်းစဉ်ကလေး အဖြစ်ကျွန်တော်တို့ နှစ်သက်လက်ခံခဲ့ကြပါသည်။”^၃ ဟူ၍ ဆိုထားပါသည်။

ဒဂုန်တာရာကလည်း

“ကဗျာတို့မည်သည် အသစ်အသစ် ဖန်တီးတီထွင် သည်။ စကားလုံးများကို စပ်၍ပြန်လည်လန်းဆတ် လာ အောင်လုပ်၍ရသည်။ လူတို့၏အာရုံခံစားမှု ကိုလည်း ကဗျာ ဖြင့် ပြန်လည်လန်းဆတ်စေသည်။ သို့အားဖြင့် လူတို့၏ အားမာန်ကို လှုံ့ဆော်နိုင်ပေသည်။”^၄ ဟုဆိုထားပါသည်။ တွဲစပ်တွဲစပ်မဟုတ်ဘဲစကားလုံးပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့်စကား လုံးအနက်အဓိပ္ပာယ်ချင်းဆက်စပ်သွားကာဆက်စပ်မှုအနက် ထွက်လာသည်။ထိုအနက်သည်စာဖတ်သူ၏အာရုံခံစားမှုကို စူးရှထက်မြက်စေကာနှစ်သက်မှုကိုဖြစ်စေပါသည်။

မောင်ချောနွယ်၏ “ရထား”ကဗျာတွင် မန္တလေးမှနေ၍ ကချင်ပြည်နယ်အထက်ပိုင်းသို့ ဆန်တက်ထွက်ခွာလာသော ရထားတစ်စင်း၏ ခရီးစဉ်တစ်လျှောက်မြင်ကွင်းများ၊ ခံစားမှု များကိုကဗျာဆရာကပြောပြနေပုံဖြင့်

“အမြဲတမ်းနောက်ကျသူ နာရီအိုကြီးလို အမြဲတမ်း နောက်ကျနေသူ နာရီအိုကြီးကို တင်ဆောင်ကာ ရထား ထွက်ခဲ့ပြီ။
ကုန်းဘောင်ခေတ်ဘူတာကိုထားခဲ့..
အထီးကျန်ရဲတိုက်ကိုထားခဲ့..
ချည်မျှင်နဲ့ရက်ထားတဲ့အမရပူရမြို့ကိုထားခဲ့..
လေတွေနဲ့အိမ်ထောင်ရက်သားကျသူ တောင်သမန်အင်းကိုထားခဲ့..
သားပျက်ကျသူသပြေတန်းကိုထားခဲ့..
စစ်ပင်ကြီးကိုင်းပြီးတံတားဖြစ်နေတာကိုထားခဲ့..
ရထားလာခဲ့ပြီ။.....။”^၅

ဟူ၍ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ “ကုန်းဘောင်ခေတ်ဘူတာ”၊ “အထီးကျန်ရဲတိုက်”ဟူ၍တွဲစပ်မဟုတ်သောစကားလုံး များပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့်စကားလုံးသစ်တီထွင်ရေးဖွဲ့ထားမှုကို တွေ့ရှိရပါသည်။

^၃ ခင်မင်၊ မောင် (ခနုဖြူ)၊ ၁၉၉၇၊ ၇၄။
^၄ တာရာ (ဒဂုန်-)၊ ၁၉၆၇၊ ၅၅၇။
^၅ ချောနွယ်၊ မောင်၊ ၁၉၉၄၊ ၃၀။

ဒေါက်တာအောင်မြင်ဦးက “လူမှုဘာသာဗေဒ”တွင် “အတွေးအခေါ်သစ်၊လူမှုကိစ္စသစ်တို့အတွက်လိုအပ်သောစကားလုံးအသစ်ဖန်တီးရာတွင်လွယ်ကူသောနည်းမှာစကားလုံးများပေါင်းစပ်ခြင်းနည်းပင်ဖြစ်ပါသည်။”^၁ဟု ဆိုထားပါသည်။

ဤကဗျာတွင် ကဗျာဆရာက မန္တလေး ဘူတာကို “ကုန်းဘောင်ခေတ်ဘူတာ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မန္တလေးနန်းတော်ကြီးကို “အထီးကျန်ရဲတိုက်”ဟူ၍ လည်းကောင်း စကားလုံးအသစ်ဖန်တီးကာ စာဖတ်သူ၏ခံစားမှုအာရုံကို စူးရှထက်မြက်စေရန်ရေးဖွဲ့ထားသည်ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။

ကဗျာရေးဖွဲ့သူတို့သည် စကားလုံးတစ်လုံး၊ ပုဒ်စု တစ်စုအတွင်း၌ အတည်အခံပြောနေရာမှ အရပ်သုံးစကား ပြောင်းလဲ သုံးစွဲခြင်း (တစ်နည်းအားဖြင့်) နေ့စဉ်သုံး ဝေါဟာရပြုခြင်း^၂ဖြင့်စကားလုံးသစ်ဖန်တီးမှုကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။

မောင်စိန်ဝင်း (ပုတီးကုန်း)၏ “မမြည်သောစောင်း” ကဗျာတွင် မှန်စီရွှေချထားသော စောင်းတစ်လက်၏ ခွံညားလှပပုံနှင့်အသံသာယာပုံကို

“မှန်စီရွှေချ၊စောင်းတော်လှသည်
ပိုးစပန်းဖွား၊မြိတ်သွယ်လျားနှင့်
ခွံညားလှပနေပါသည်။
နုနုပျောင်းပျောင်း၊သွယ်လက်ချောင်းနှင့်
စောင်းကြိုးကိုထိ၊တီးခတ်ညှိသော်
မိုးထိလွင့်ပျံ၊စောင်းညှင်းသံသည်
နာခံနှစ်လိုစရာပင်။”

ဟူ၍ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ထို့နောက် “ရွှေပြည်တော်သည် အစချီ၍၊ဂီတရသ စောင်းတော်လှမှာရွှေပျံလွင့် သီကျူးရင့်လည်း၊စောင်းနှင့်မတန် ဘက်မရံသည့်၊အောက်ခံနင်းပြား ဆင်းရဲသားတို့၊တန်းလျားတဲစုတ် အိမ်ကုပ်ကုပ်ဝယ်၊မိုးချုပ်နေဝင် အသက်ငင်လျက်၊ပင်ပန်းနွမ်းလျ ရုန်းကန်ထရင်း၊သားကနွီပြတ် ဝမ်းပြားချပ်နှင့်၊ပါးစပ်ပြအော် တကြော်ကြော်မို့၊စောင်းတော်အသံ မနာခံနိုင်။”

^၁ အောင်မြင်ဦး၊ ဒေါက်တာ၊ ၂၀၁၀၊ ၁၄၅။
^၂ colloquialism

ဟုရေးဖွဲ့ထားရာစောင်းနှင့်တွဲဖက်၍ “ရွှေပြည်တော်သည် ... “အစချီသည့် သီချင်းကြီး ကို သီဆိုကျူးရင့် ဤသာသာစွာ တီးခတ်နေသော်လည်းဆင်းရဲသားတို့နေထိုင်ရာအရပ်တွင်မူ တီးခတ်နေသော်လည်းဆင်းရဲသားတို့နေထိုင်ရာအရပ်တွင်မူ ပင်ပန်းစွာရုန်းကန်ရှာဖွေစားသောက်နေရသဖြင့်စောင်းသံ၏ သာယာသောအသံကိုနားသောတမဆင်နိုင်ကြချေ။

ထိုအကြောင်းကို“... စောင်းတော်အသံ မနာခံနိုင်၊ဆူညံကြွက်စီ တေးမပီသ၊မကြည်မြချေ ဒုက္ခတွေနှင့် ... ရွှေပြည်မတော်နိုင်တကား...”^၃

ဟုရေးဖွဲ့ထားပါသည်။“ရွှေပြည်မတော်နိုင်တကား”ဟူသောဝါကျသည်အငြင်းပြပစ္စည်း “မ”ပါသဖြင့် အငြင်းဝါကျဟု သတ်မှတ်၍ရသော်လည်း ၎င်းဝါကျတွင်ကြိယာဟူ၍သတ် သတ်မှတ်မှတ်မပါချေ။ “ရွှေပြည်တော်”ဟူသော “နာမ်”ကိုအ ငြင်းပြပစ္စည်း“မ”ထည့်၍ “ကြိယာ” သဘောသက်ရောက် အောင်ပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။“ရွှေပြည်တော်သည်”အစချီသော စောင်းနှင့်တွဲဖက်သီဆိုရသောသီချင်းကို နားမထောင်နိုင်ကြ ကြောင်းကို ဖော်ပြလိုသဖြင့် “ရွှေပြည်မတော်နိုင်”ဟု ရေးဖွဲ့ ထားရာ ပုံစံကျအသုံးမဟုတ်ဘဲ အလွတ်သုံးသဘော မျိုးသက် ရောက်သောရေးဖွဲ့မှုကိုတွေ့ရပါသည်။ အတည်အခံပြောနေရာ မှ အရပ်သုံးစကား ပြောင်းလဲသုံးစွဲလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ခေတ်ပေါ်ကဗျာတွင် ဗန်းစကား^၄များကိုထည့်သွင်း ရေးဖွဲ့ ထားမှုကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ဗန်းစကားသည်လည်း စကားလုံးသစ်ဖန်တီးခြင်း ဖြစ်သည်။ ဦးထွန်းမြင့်က- “ဘာသာ စကားတွင် ဖန်တီးမှုကိုပြု၍တိုးပွားအောင်အကျိုး ဆောင်သူတို့မှာများသောအားဖြင့် ကဗျာဆရာ၊စာရေးဆရာ၊ နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် ခေတ်လူငယ်လူရွယ်များ ဖြစ်ကြပါ သည်။”^၅ ဟုဆိုထားပါသည်။ မောင်ခိုင်မာ၏

“လက်ဖက်ရည်ငှက်များရဲ့ညနေ”ကဗျာတွင် “လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ဘာသာစကားဆိုတာ

(မသိရင်တော့ ...)
အာပလာတရားပေါ့ရှင်မရယ်
ကြားချင်ရင်ချဉ်းကပ်
နပ်ချင်ရင်လေ့လာ
ရှာချင်ရင်အနီးလေး
ရှင်မ ... ဘာကိုရွေးမလဲ။”^၆

^၃စိန်ဝင်း၊ မောင်(ပုတီးကုန်း)၊ ၁၉၈၈၊ ၁၈၂။
^၄slang
^၅ထွန်းမြင့်၊ ဦး၊ ခုနှစ်မပါ၊ ၂၉။
^၆ ခိုင်မာ၊ မောင်၊ ၁၉၉၇၊ ၁၁။

ဟုရေးဖွဲ့ထားသည်။ “အာပလာ၊နပ်” ဟူသော ဗန်းစကား အသုံးများကိုတွေ့ရသည်။ “အာပလာ”ဟူသည် “အလကားပဲ၊ အပိုပဲ”ဟူသည့်သဘောကိုယူကာ ဗန်းစကားအဖြစ် တီထွင် သုံးစွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။ “နပ်”ဟူသည်လည်ပတ်နှံ့စပ်သည့် သဘောဖြင့်ဗန်းစကားတီထွင်သုံးစွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။

၃၊၂။ အတွေးစိတ်ကူးဆန်းသစ်မှု

ခေတ်ပေါ်ကဗျာမတိုင်မီ ဂန္ထဝင်ဟန် ကဗျာအများစုသည် ကဗျာ၏ အရေးပါအရာရောက်မှုကို ကဗျာ၏နိဂုံးပိုင်းတွင် အများအားဖြင့် ဂရုပြုထားတတ်သည့်သဘောကို တွေ့ရ သည်။ နိဂုံးကောက်ချက်ဆွဲကောင်းလျှင် ကောင်းသလို၊ စကားလုံးတောက်ပြောင် ထက်မြက်လျှင် ထက်မြက်သလို ကဗျာ၏အာနိသင်၊ ကဗျာစွမ်းအား ပိုမိုထက်မြက်အား ကောင်းလာတတ်သည်။ ယနေ့ခေတ်ပေါ်ကဗျာများ၌ ကဗျာ ၏အစိတ်အပိုင်းတိုင်း၊ နေရာတိုင်း အရေးပါအရာရောက် သကဲ့သို့ ကဗျာအတွေးသစ်လွင်လာမှုကိုလည်း တွေ့ရှိရပါ သည်။ ကဗျာအတွေးနှင့်ပတ်သက်၍မြင်က-

“ကဗျာအတွေးဟုခေါ်ဆိုနိုင်သောစိတ်ဖြစ်စဉ်သည် ဒိဋ္ဌလောက၊ စိတ်လောကကို စဉ်းစားဉာဏ်ဖြင့် သာမကဘဲ စိတ်ကူးဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းမှ ပေါ်ပေါက်သည်။ စိတ်ကူး ဉာဏ်ကို အသုံးပြုထားသောကြောင့်လည်း အတွေးသည် အကြောင်းရပ်၊အမှုကိစ္စသက်သက်သာမဟုတ်ဘဲ အာရုံခံစား မှုနှင့်ပါယှဉ်တွဲပေါင်းစပ်ထားသော စိတ်အစီအစဉ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အာရုံခံစားမှုနှင့်ပါဝင်အောင် စိတ်ကူးဉာဏ်ကို အသုံးပြုထားသော စိတ်ဖြစ်စဉ်ဖော်ကျူးချက်ကို ကဗျာ အတွေးဟုခေါ်နိုင်သည်။”^၁ ဟုဆိုထားပါသည်။

ကဗျာအတွေးဆန်းသစ်မှုဆိုရာ၌မြင်နေကျ၊တွေ့နေကျ၊ ကြုံနေကျအရာတစ်ခုကိုအများမြင်သလိုမမြင်မတွေးဘဲအ များမတွေးသေးသောရှုထောင့်မှမြင်ပုံတွေးပုံပင်ဖြစ်သည်။ မောင်အောင်ပွင့်၏“ငါးရိုးနှင့်တွဲငွေလမင်း”ကဗျာတွင်

“ဆာကလည်းဆာလောင်
မြို့လယ်ခေါင်ကြီး
လရောင်တောင်မရှိ။
ကောင်းကင်မော်ကြည့်မှ
ဟောဟိုတိုက်အမိုးပေါ်မှာ
ထိုးထိုးထောင်အပြိုင်အဆိုင်
တီဗီတိုင်တွေရှုပ်ယှက်ခတ်

လမျက်နှာအရိုးနှင့်နေပုံ
မြင်ရုံနှင့်မော

တောပဲပြန်ချင်ပါတော့တယ်။”^၂ ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထား သည်။မြို့ကြီးပြကြီးတစ်ခု၏မြို့လယ်ခေါင်တွင်ဆာလောင်မှု ခံစားရင်းလရောင်မရရှိသဖြင့် ကောင်းကင်ကို မော့ကြည့်ရာ လမင်းကို မြို့ပြအဆောင်အယောင်သင်္ကေတများဖြစ်သည့် ထိုးထိုးထောင်ထောင်တီဗီတိုင်များကြားတွင်မြင်တွေ့ရသည် မှာငါးရိုးနှင့်နေသကဲ့သို့ဖြစ်ကြောင်းဖော်ပြထားသည်။

မြို့ပြ၏လူနေမှုအခြေအနေနှင့်ဘဝအမောများကိုသစ်လွင်သ ည့်အတွေးဖြင့်ပေါ်လွင်စွာရေးဖွဲ့ထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ မောင်သိန်းဇော်၏ “ပန်းတိုင်”ကဗျာတွင်

“မရောက်သေးရင်
ရောက်အောင်သွား
ရောက်ရင်တစ်ထောက်နား
ပြီးရင်ရှေ့ဆက်သွား
အဲဒီမှာဘာမှမရှိဘူး။”^၃

ဟုရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ကဗျာရေးသူက “ပန်းတိုင်” သို့ရောက်အောင် သွားခိုင်းသည်။ “ပန်းတိုင်”သည်မျှော်လင့်ချက်၊ရည်မှန်းချက်တစ်ခုခုကိုဆိုလို ပါသည်။ပန်းတိုင်သို့ရောက်လျှင်လည်းထိုနေရာတွင်ဘာမှမရှိ ဟုဆိုပါသည်။ထိုအဆိုသည် ကဗျာဖတ်သူဘက်မှ ခံယူချက် နှင့်သက်ဆိုင်ပါလိမ့်မည်။မှားသည်ဟုဆိုနိုင်သူများရှိသလိုမှန် သည်ဟုဆိုမည့်သူများလည်းရှိပါလိမ့်မည်။သို့သော်ကဗျာရေး သူ၏အတွေးဆန်းသစ်သောကဗျာဟုဆိုရပေမည်။ကဗျာတွင် မည်သည့်နေရာကိုသွားခိုင်းနေသည်ဟုမပြောဘဲ “အဲဒီမှာဘာ မှမရှိဘူး”ဟူ၍သာအဆုံးသတ်ထားသည်။ကဗျာခေါင်းစဉ်ကို “ပန်းတိုင်”

ဟုပေးထားသဖြင့်ကဗျာရေးသူသွားစေချင်သောနေရာသည် မျှော်လင့်ချက်၊ရည်မှန်းချက်တို့၏အဆုံးပန်းတိုင်ဟု ယူဆရ ပေမည်။တစ်သီးပုဂ္ဂလမဆန်ဘဲအများနှင့်ဆိုင်သော သဘော ဖြစ်အောင်နီတိဆန်ဆန်ရေးဖွဲ့ထားသောကဗျာအတွေးကို တွေ့ရသည်။

ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံး၏ရည်ညွှန်းအနက်ကိုခေါင်းစဉ် တွင်ဖော်ပြနေသည့်ကဗျာတစ်ပုဒ်ကိုသာကေပြလိုပါသည်။ ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံး၏ဆိုလိုရင်းသည်ခေါင်းစဉ်ကိုပြန်၍ဆိုက် ရောက်စေသည်။လူငြိမ်းခိုင်၏ “ချည်တိုင်”ကဗျာတွင်-

“ချစ်လို့
ငါ့ကိုယ်ငါလက်ဆောင်အဖြစ်နဲ့

^၁ မြဇင်၊ ၁၉၉၈၊ ၂၂။
^၂ အောင်ပွင့်၊ မောင်၊ ၁၉၈၆၊ ၆။

^၃ သိန်းဇော်၊ မောင်၊ ၁၉၉၉၊ ၁၆၀။
^၄ referential meaning

ဒီမြို့ကိုပြန်ခဲ့တယ်။
 တိမ်ရိုင်းသွင်းချိန်လေပြည်ထဲ
 ငါ့ငယ်မည်နာမကိုတိုးဖွဲ့ဖျော်သံကြားခဲ့ရ
 အလွမ်းနဲ့ဆင့်ဆိုခြင်းခံခဲ့ရ
 ဘယ်သူလဲ
 ဘယ်သူပါလဲခင်ဗျာ။
 မီးခိုးရောင်ကုတ်အင်္ကျီနဲ့တောင်တန်းကြီးတွေရယ်
 အမွေအိမ်ကရေဒီယိုကလေးရယ်
 သားမွေးပြီးစကွင်းပြင်ဝါဝါ
 လှိုင်းသံပုစဉ်းရင်ကဲ့သို့၊ ခြေသွားလမ်း
 ရိုးပြတ်နဲ့မြေသင်းနဲ့
 ကုက္ကိုတန်း ...

 ဘယ်ဘက်ရင်အုံပေါ်ကဆေးမင်ကြောင်များ
 ငါ့အားလွမ်းဖို့လက်တို့ခေါ်။
 လော်ကယ်ရထားမစီးဖူးတဲ့မြို့ကလေးမှာ
 အလိုမပြည့်မှုတွေပုဆိုးလိုမြဲတဲ့ကောင်တစ်ကောင်
 ရှိခဲ့တယ်။
 အမြဲစိမ်းညတွေရဲ့အသံရှိခဲ့တယ်။
 ကြောင်ချေးတဲ့ကိစနည်းနည်းရှိခဲ့တယ်။
 ... ရှိခဲ့တယ်။
 ကျေးလက်တေးကြိုက်တဲ့အသားညိုညိုနဲ့
 မြို့ကလေးမိုးတိမ်သေတစ်ခင်းဆိုက်ကပ်ဖို့
 ဖြစ်လာခဲ့
 ချစ်တယ်။
 ယုံစမ်းပါ။
 “ချစ်လို့”
 ငါ့ကိုယ်ငါလက်ဆောင်အဖြစ်နဲ့
 ဒီမြို့ကိုပြန်ခဲ့တယ်။ ။”^၁

“ချည်တိုင်၊ အိပ်တန်း၊ အသိုက်၊ ဝပ်ကျင်း” စသည့်ဝေါဟာရများ၏အနက်ရင်းသည်လူတို့နှင့်မသက်ဆိုင်ပါ။ သို့သော်ကဗျာရေးသူက လူ့အကြောင်း ဖွဲ့ဆိုထားသည့်ကဗျာကို “ချည်တိုင်” ဟုခေါင်းစဉ်တပ်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို နားလည်ခံစားနိုင်ရန် ကဗျာခေါင်းစဉ်ရွေးချယ်ပုံကလည်း အရေးပါသည့်ကဏ္ဍတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာတွင် ခေါင်းစဉ်ရွေးချယ်ပုံကအစ ဆန်းသစ်သည့်သဘောကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ ကဗျာတွင် “တိမ်ရိုင်းသွင်း

ချိန်လေပြည်ထဲ” ဟုရေးဖွဲ့ထားသည်။ “နားရိုင်းသွင်းချိန်” ဟုသာပြောရိုးရှိသည်။ ကဗျာရေးသူကသူ၏မြို့သို့ပြန်ချိန်ကို “တိမ်ရိုင်းသွင်းချိန်” ဟုတင်စားထားသည်။ ကဗျာရေးသူ၏ငယ်နာမည်ကိုသိနေသောမြို့သည် ကဗျာရေးသူ၏ ဇာတိမြို့ပင်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ မှိုင်းပြာနေသောတောင်တန်းကြီးများကို “မီးခိုးရောင်ကုတ်အင်္ကျီနှင့်တောင်တန်းကြီးတွေ” ဟု ဆိုထားသည်။ ရိတ်သိမ်းပြီးစ လယ်ကွင်းပြင်ရိုးပြတ်တောများကို “သားမွေးပြီးစကွင်းပြင်ဝါ” ဟုရှုလည်းကောင်း၊ ရထားလမ်းပင် မရှိသောမြို့ကလေးအဖြစ် “လော်ကယ်ရထား မစီးဖူးတဲ့ မြို့ကလေး” ဟုလည်းကောင်း သုံးနှုန်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ တစ်ဖန် “ကျေးလက်တေး ကြိုက်တဲ့ အသားညိုညိုနဲ့မြို့ကလေး” ဟုဆိုထားသဖြင့်မြို့ကြီးပြကြီးမဖြစ်နိုင်ပေ။ မြေလတ်ပိုင်း (သို့မဟုတ်) အထက်အညာမှ မြို့လေးတစ်မြို့သာဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ကဗျာရေးသူနှင့်ဝေးကွာနေခဲ့သောမြို့လေးသို့ကဗျာရေးသူပြန်လာခဲ့ပုံကို “ယုံစမ်းပါ
 “ချစ်လို့”
 ငါ့ကိုယ်ငါလက်ဆောင်အဖြစ်နဲ့
 ဒီမြို့ကိုပြန်ခဲ့တယ်။ ။”

ဟုအဆုံးသတ်ထားသည်။ ထိုအခါကဗျာဖတ်သူကိုကဗျာ၏ခေါင်းစဉ်ဆီပြန်ရောက်သွားစေပြီးအတွေးပွားစေပါသည်။ အကြောင်းအရာနှင့်ကဗျာခေါင်းစဉ်ကိုသိမ်မွေ့စွာဆက်နွယ်ပေးလိုက်သောကဗျာအတွေးမှာ “ချည်တိုင်” ဟုသည်အသားညိုညိုနှင့်မြို့ကလေးသော်လည်းကောင်း၊ ထိုမြို့တွင်နေထိုင်သူတစ်ဦးဦးသော်လည်းကောင်း၊ ထိုမြို့နှင့်ပတ်သက်သော လွမ်းမောဖွယ်အရာများကလည်းကောင်း ချည်တိုင်များဖြစ်နေမလားဟူသော အတွေးပင်ဖြစ်သည်။ ကဗျာအတွေးစိတ်ကူးဆန်းသစ်သော ကဗျာတစ်ပုဒ်ဟုဆိုရပေမည်။

၄။ ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ဤစာတမ်းတွင်ခေတ်ပေါ်ကဗျာနှင့်ပတ်သက်၍ စကားလုံးတီထွင်ဆန်းသစ်မှုနှင့် အတွေးစိတ်ကူး ဆန်းသစ်မှုတို့ကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ကဗျာရေးသူတို့သည် စကားလုံးဆန်းသစ်မှုတွင် ပေါရာဏစကား၊ ဂန္ထဝင်စကားတို့ထက်နေ့စဉ်သုံးစကားကိုပင်အခြေခံ၍ တီထွင်ထားသော ဝေါဟာရတို့ဖြင့် ရေးဖွဲ့တင်ပြထားသည်ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ပြင်မိမိ ဖော်ပြလိုသော အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို အများမြင်သလို မမြင်မတွေးဘဲ၊ ဆန်းသစ်သောအတွေး၊ ဆန်းသစ်သောအရေးတို့ဖြင့် ရေးဖွဲ့တင်ပြလေ့ရှိသည်ကိုလည်း လေ့လာတွေ့ရှိရ

^၁ လူငြိမ်းခိုင်၊ ၁၉၉၉၊ ၁၅။

ပါသည်။ ထိုသို့ရေးဖွဲ့တင်ပြခြင်းဖြင့် ကဗျာရေးသူ ဆိုလိုချင်သော အကြောင်းအရာတစ်ခုသည် တိုက်ရိုက်ဖော်ပြသည်ထက် ပိုမိုထိရောက်ပြီး ကဗျာအာနိသင် ပိုမိုထက်မြက်အောင်ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။

၅။နိဂုံး

ခေတ်ပေါ်ကဗျာများသည် မဂ္ဂဇင်းစာမျက်နှာများတွင် တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် နေရာယူလျက်ရှိနေပါသည်။ ဤ စာတမ်းသည်ခေတ်ပေါ်ကဗျာအားလုံးကို လွှမ်းမိုးခြင်းမရှိဟု မဆိုလိုပါ။ သို့သော်ခေတ်ပေါ်ကဗျာများ၏ သဘောသဘာဝကို အတန်အသင့်ဖော်ပြနိုင်သောစာတမ်းတစ်စောင်ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာများ၏ သဘောသဘာဝကို ဆက်လက်လေ့လာသင့်ကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

မြန်မာဘာသာ

- (၁) ခင်မင်၊မောင်(ခနုဖြူ)။*စာပေသမုဒရာ*
ဌာလက်ပစ်ကူးခြင်း။ရန်ကုန်၊အားမာန်သစ်စာပေ။
- (၂) ခိုင်မာ၊မောင်။*ရှင်မရှေ့*။ရန်ကုန်၊တက်လမ်းစာပေ။
- (၃) ချောနွယ်၊မောင်။*ရှုထာ*။ရန်ကုန်၊ယွန်းရွှေအိမ်စာပေ။
- (၄) စိန်ဝင်း၊မောင် (ပုတီးကုန်း)။ (၁၉၈၈)။
သောကခြေရာရတနာကဗျာများ။ရန်ကုန်၊လှိုင်စာပေ။
- (၅) တာရာ (ဒဂုန်-)။ (၁၉၆၇)။*စာပေသဘောတရား၊ စာပေဝေဖန်ရေး၊စာပေလှုပ်ရှားမှု*။ရန်ကုန်၊နံ့သာပုံနှိပ်လုပ်ငန်း။
- (၆) တာရာ (ဒဂုန်-)။ (၁၉၉၁)။*မာယာ*။ရန်ကုန်၊အားမာန်သစ်စာပေ။
- (၇) ထွန်းမြင့်ဦး။ (ခုနှစ်မပါ)။*ဘာသာဗေဒ*။ရန်ကုန်၊ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဂျီအီးစီ(ပညာရေး)သမဝါယမလီမိတက်။
- (၈) မျိုးသန့်။ (၂၀၀၅)။*ခေတ်ပေါ်မြန်မာကဗျာဆောင်းပါးများ*။ရန်ကုန်၊ရတနာကောင်းကင်စာအုပ်တိုက်။
- (၉) မြဇင်။(၁၉၉၈)။*ကဗျာနဂါးနှင့်နိမိတ်ပုံ*။ရန်ကုန်၊မုံရွေးစာအုပ်တိုက်။
- (၁၀) လူငြိမ်းခိုင်။(၁၉၉၉၊ဒီဇင်ဘာ)။*ချည်တိုင်မြားနတ်မောင်* မဂ္ဂဇင်း၊အမှတ်၉၁။
- (၁၁) သိန်းဇော်၊မောင်။ (၁၉၉၉၊စက်တင်ဘာ)။*ပန်းတိုင်၊* ရန်သစ်မဂ္ဂဇင်း၊အမှတ်၇၀။
- (၁၂) သွေးသစ်၊မောင်။(၁၉၈၉)။*အရှေ့အနောက်တောင်*

မြောက်ဝဲယာ။ရန်ကုန်၊အားမာန်သစ်စာပေ။
(၁၃)အောင်ပွင့်၊မောင်။(၁၉၉၄)။*ကောင်းကင်တော်တမ်းချင်း*။ရန်ကုန်၊အောင်စည်စာပေ။
(၁၄)အောင်မြင့်ဦး၊ဒေါက်တာ။(၂၀၁၀)။*ဘာသာစကား သုတေသန*။ရန်ကုန်၊ရူဝံစာအုပ်တိုက်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

[15] Leech,G.N.(1969). A Linguistics Guide to English Poetry. London: Longman Group Ltd.